הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין פב.

לא פגעו בו קנאין מהו אינשייה רב לגמריה אקריוהו לרב כהנא בחלמיה [1]בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר אתא א"ל הכי אקריון אדכריה רב לגמריה בגדה יהודה זו עבודת כוכבים וכן הוא אומר [2][כן] בגדתם בי בית ישראל נאום ה' ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים זה משכב זכור וכן הוא אומר [3]ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה היא כי חלל יהודה קדש ה' זו זונה וכן הוא אומר [4]לא [5](יהיה קדש) ובעל בת אל נכר זה הבא על הכותית [6] [א]וכתיב בתריה [5]יברת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה [6](מאהלי) יעקב ומגיש מנחה להי' צבאות [7][ב]אם ת"ח הוא לא יהיה לו ער בחכמים ועונה בתלמידים אם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה להי' צבאות א"ר חייא בר אבויה [2]כל הבא על הכותית [8] כאילו מתחתן בעבודת כוכבים דכתיב ובעל בת אל נכר וכי בת יש לו לאל נכר אלא זה הבא על הכותית [9] [ג]וא"ר חייא בר אבויה כתוב על גלגלתו של יהויקים זאת ועוד אחרת זקינו דרבי פרידא אשכח ההוא גולגלתא דהות שדיא בשערי ירושלים והוה כתוב עילויה זאת ועוד אחרת קברה והדר נבוג קברה והדר נבוג אמר האי גולגלתא של יהויקים דכתיב ביה [9]קבורת חמור יקבר סחוב והשלך מהלאה לשערי ירושלים אמר מלכא הוא ולאו אורח ארעא לבזויי שקלה כרכה בשיראי ואותביה בסיפטא אתאי דביתהו חזיתה נפקת אמרה להו לשיבבתהא אמרי לה האי דאיתתא קמייתא היא דלא קא מנשי לה שגרתא לתנורא וקלתה כי אתא אמר היינו דכתיב עילויה זאת ועוד אחרת [10]כי אתא רב דימי אמר בית דינו של חשמונאי גזרו הבא על הכותית [11] חייב עליה משום נשג"א כי אתא רבין אמר [12]משום נשג"ז נדה שפחה גויה זונה אבל [13]משום אישות לית להו ואידך [14]נשייהו ודאי לא מיפקרי א"ר חסדא [15]הבא לימלך אין מורין לו איתמר נמי אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הבא לימלך אין מורין לו [16]ולא עוד אלא שאם פירש זמרי והרגו פנחס נהרג עליו נהפך זמרי והרגו לפנחס אין נהרג עליו שהרי רודף הוא [17]ויאמר משה אל שופטי ישראל וגו' הלך שבטו של שמעון אצל זמרי בן סלוא אמרו לו הן דנין דיני נפשות ואתה יושב ושותק מה עשה עמד וקיבץ כ"ד אלף מישראל והלך אצל כזבי אמר לה השמיעי לי אמרה לו בת מלך אני וכן צוה לי אבי לא תשמעי אלא לגדול שבהם אמר לה אף הוא נשיא שבט הוא ולא עוד אלא שהוא גדול ממנו שהוא שני לבטן והוא שלישי לבטן תפשה בבלוריתה והביאה אצל משה אמר לו בן עמרם זו אסורה או מותרת ואם תאמר אסורה בת יתרו מי התירה לך נתעלמה ממנו הלכה געו כולם בבכיה והיינו דכתיב [18]והמה בוכים פתח אהל מועד וכתיב [19]וירא פנחס בן אלעזר מה ראה אמר רב [20]ראה מעשה ונזכר הלכה אמר לו אחי אבי אבא לא כך לימדתני ברדתך מהר סיני [21]הבועל את כותית קנאין פוגעין בו אמר לו [22]קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא ושמואל אמר ראה [23]שאין [24]חכמה ואין תבונה ואין עצה נגד ה' [25][ד]כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב ר' יצחק אמר ר"א ראה שבא מלאך והשחית בעם ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו מיכן שאין נכנסין בכלי זיין לבית המדרש שלף שגנה והניחה באונקלו והיה

נשען

לא פגעו בו קנאין מהו. מה עונש כדבר: **אנשייה רב לגמריה.** שכח מה שגמר מרבו בדבר זה ולא ידע להשיבו: **וכן הוא אומר ואם זכר וגו'.** סיפיה דקרא מועבה היא: **וזונה.** מופקרת ואפי' ישראלית **קדש.** מפקיר קדושתו והולך לרדוף זונות. קדשה מחללת קדושתה וכן קדש מחלל קדושתו: **כאוב על גלגלתו של יהויקים.** משום ר' חייא בר אבויה נקט לה: **ואם ועוד אחרת.** נקמה נעשית בה בכר ועוד אחרת מעשה בה: **וקינו דר' פרידא.** הוא ר' חייא בר אבויה והכי אמרי' במלכים: **נבוג.** נבוכדנצר וילמה מקבותה: **קבורת חמור.** מושלך כרמוכות: **בסיפטא.** תרגו: **לשיבבתהא.** לשכנותיה: **דלא קא מנשי לה.** אינה נשכחת מלבו: **שגרתא לתנורא.** הסיקה את התנור: **חייב עליה.** כלומר נענש בה משום כל אלו: **נדה.** אע"פ שדם כותית כדם בהמה מכל מקום מיאוס וחילול לקדושת השם הוא: **שפחה.** שהיא כשפחה אצלו שכנעת ישראל גבירה נקראת: **עובדים כוכבים.** לא מתחתן בם כי יפיר וגו' כל המסירות את הבן בשמעון. ומיהו אלו דלא מתחתן ליכא דאוריתא דדרך חתנות משמע וכיון דינו של משמעון אי גזרו לפרוש מינה משום כל הני: **ג"ש.** ואלו ממש לקדושין לית להו ומיהו לא"ל דמיא וחייב לפרוש הימנה שלא יהא רגיל בעשת אים: **אכל איסור אין נסס.** שמתם כותים מופקרת ואינה מיוחדת לבעלה ולא דמיא לא"ל: **אמר רב חסדא.** קנאי הבא לימלך בבית דין בשעת מעשה אם יפגע בו אין מורים לו שלא נאמרה אלא למקנא מעצמו ואינו נמלך: **ולא עוד אלא שאם פירש ומרי.** מן המעשה והרגו פנחס אחר כן נהרג עליו שלא נאמרה הלכה לא אלא בשעת מעשה: זמרי הוא שלומיאל: **נשיא שבט.** שמעון כדלקמן: שמעון שני לבטן לוי שלישי לבטן: **כם יפרו מי כפירה לך.** משה קודם מתן תורה נשא וכשנתנה תורה כולן בני נח היו וכנסו לכלל מצות והיא עמהם וגרים רבים של ערב רב: **ונתעלמה ממנו הלכה.** שנאמר לו בסיני הבועל כותית וכו': **אחי אבי אבא.** היינו משה שהיה אחי אבי אביו אהרן: **פרוונקא.** שליח: **שמואל אמר מאי וירא רפא שאין חכמה.** כלומר נזכר פסוק אין חכמה ואין תבונה נגד ה' שכל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב לפיכך הורה פנחס הלכה בפני רבו ולא המתין ליטול רשות ממשה שלא יראו הרואים וילמדו להתיר את כותית: **ויקם ויקח.** מכלל דעד השתא לאו בידו הוה: **העדה.** סנהדרין שהיו יושבים ודנין בדכתיב קח את כל ראשי ואחרי' בפר' ד' (לעיל לה.) חלק להם בתי דינין לדונם דיני נפשות על עון פעור: **שלף שגנה.** שלף הכרחל שבראש העץ של רומח: **אונקלי.** מלבוש: נשען

נשג"ז. זונה אם הוא כהן: **ואידך** נשייהו **לא מפקרי.** ולא מחייבי משום זונה הקשה ה"ר משה מפונטויז"ל מהא דאמר פרק הבא על יבמתו (יבמות פא. ופס) אין זונה אלא גיורת ומשוחררת וכ"ש כותיתא) וי"ל דכיון דכתיב זונה לא יקח לא מחייב משום זונה אלא אם כן יש בה ליקוחין כגון גיורת דתפסי קידושי אבל כותית לא ועוד משמע קרא דאחרי בהיא דשרא לישראל ואסירה לכהן לאפוקי כותית דאסורה לתרוייהו ומיהו קשה דנפרק כל האסורין (ממורה כט: ופס) קאמר רבא בכהן הבא על כותית לוקה עליה משום זונה מדאוריתא ודוחק הוא לאוקמי שמעתא דהכא כאחי ועוד קשה דכל' עשרה יוחסין (קדושין דף עח.) פליגי רבי יהודה ורבי יוסי וי"ש בגיורת לכהן ואפי' לרבי שמעון לא שרי אלא בנתגיירה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כותית לא ונראה לפרש דהך שמעתא במשומרת שלא נבעלה ואפילו אינה משומרת לא לקי מדאוריתא מספיקא אבל ודאי בעולה לוקה מדאוריתא כרבא בתמורה והיינו דקדושין אע"ג דמדאוריתא אסורה לא משום זונה מיתסרה אלא גזירת הכתוב וכן משמע בירושלמי פרק בתרא דקידושין דא"ר יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי מעשה במשפחה בדרום שהיו קורין עליה ערעור ושלח רבי את ר' רומנוס לבודקה ומצא שנתגיירה זקנתה פחותה מבת ג' שנים ויום אחד והכשירה רבי לכהונה רב הושעיא אמר ברבי שמעון הכשירה א"ר זעירא דברי הכל הוא דא"ר זעירא בשם רב אדא בר אהבה ר' יודן מטו בה בשם רב ר' אבהו בשם ר' יוחנן ולד בוגדת כשר שהיא לא תעשה ובא מכח עשה והוא אשה בכתוביה יקח ולא בוגדת כל לא תעשה הבא מכח עשה עשה הוא ודכוותיה כי אם בתולה מעמיו ולא גיורת כל לא תעשה הבא מכלל עשה עשה משמע מהתם בהדיא דליכא מלקות והולרבו חכמים לגזור כדי לחייבו מלקות ומיהו קוגיא דידן משמע דעובדא דירושל' משום זונה דמייתי לה בפ' הבא על יבמתו [1]וכבי למפשט מינה דהלכה כר"ש ודמי שאני התם הואיל ואינקב אינקב דהא רב ורבי יוחנן דאמרי בוגדת ומוכת עץ לא יצא ואם נשא נשא ומסיק בשלמא התם קופה להיות בעולה תחתיו הכא קופה להיות זונה תחתיו ול"ל זונה לאו דווקא: היונק

פגרו יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר: מלאכי ב יא

2. אכן בגדה אשה מרעה כן בגדתם בי בית ישראל נאם יי׳:

ירמיהו ג ב

3. ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא: ויקרא יח כב

4. לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל: דברים כג יח

5. יברת יי לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה ליי צבאות: מלאכי ב יב

6. קבורת חמור יקבר סחוב והשלך מהלאה לשערי ירושלם:

ירמיהו כב יט

7. ויאמר משה אל שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור:

במדבר כה ה

8. והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בכים פתח אהל מועד:

במדבר כה ו

9. וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו: במדבר כה ז

10. אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד יי׳: משלי כא ל

מסורת הש"ס

(א) [נ"ל דהיה קדשה מכנות ישראל וכ"מ בשלמות], (ב) [בס"ד: הגריס], (ג) [נ"ל מלחלין], (ד) שבת נה: ע"ש, (ה) [לקמן קד. ע"ש], (ו) ע"ז ט:, (ז) [עי' תוס' ע"ז ט: ד"ה מפוסן], (ח) [מולין יג:], (ט) [פפסים פו.], (י) [לעיל פא.]: ע"ז ט:, (כ) כ"מ פנ: לקמן ט:, (ל) [מכלי כפ ופרי פירש"י ההכא ד"ה שמואל אמר כו' מכר פסוק אין חכמה וכו' ודע שהכרח לומר כן הכא כמ"ש תוס' נישין פח. ד"ה ומחיב זעת כו'], (מ) מיוחין פנ. שבועות ל: [ברכות יט:], (נ) [עי' לקמן קד.], (ס) [דברים ז], (ע) [קדושין פח.], (פ) נפ"מ: גריס, (צ) דף פ:.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל מיסות. נ"ב עי' לעיל בפרק ד' מיתות סוף דף נ"ב בתוספת.

מוסף רש"י

ער בחכמים. מרוף לחכין ולהורות בין החכמים, כמלמדינן בברוכין (נב:) להכרעת ערבות (שבת נה:). חייב משום נשג"א. גזרו עליהן משום נדה דרבנן, ואע"ג דשוכרת סוכרים אין דמה משמאה מן התורה, שהרי היא כבהמה, חכמים גזרו עליה, ומשום שפחה, ומשום עובדת סוכרים מאלו מתחתן בה דרך אישות, ומשום אמת אים, דבעולת בעל יש לחן לבני בת, דכתיב והיא בעולת בעל, ישראל הרגיל בכך הואיל ובא עליה בנדתה אחי למבעל נמי נדה ישראלית ואחי למינקב שפחה ובבר משום לא יהיה קדש ואחי למנקבה לשוכרת סוכרים ובבר אלא אמת אים ואחי למינבל אמת אים ישראל (ע"ז לו:). הלי חייב לאו דוקא אלא אסור, דלאו מדאוריתא אלא מדרבנן נשג"ז. נדה שפחה שוכרת סוכרים ואינה, אמם כהן הוא יש לחן משום לאו חיוב, ולא לאו ממש אלא גזירה משום זונה ישראלית שנבעלה לאסור לה (שם). קריינא דאיגרתא. משל הוא (ב"מ פג:). שאין חכמה וגו' נגד ה'. אין חכמה ותבונה נגד ה' (ברכות יט: שבועות ל:) אין תורת חכמה וכבוד ותבונה ויועץ שומדת כנגד מילול השם (ערובין סג.).

עין משפט נר מצוה

סג א מיי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הל"י וסמג לאוין קיב טוש"ע אה"ע סימן עז סעיף ב:

סד ב ג מיי' שם טור שו"ע שם:

סה ד מיי' שם הלכה ב וסמג שם טור שו"ע שם סעיף ח:

סו ה ו מיי' שם הלכה ה וסמג שם טור שו"ע מו"מ סימן תכה סעיף ד בהגה:

סז ז מיי' פ"ה מהלכות מ"מ הלכה ג סמג עשין ז טור שו"ע יו"ד סימן רמב סעיף יא:

תורה אור השלם

1. בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם כי חלל יהודה קדש יי אשר אהב ובעל בת אל נכר:

מלאכי ב יא

2. אכן בגדה אשה מרעה כן בגדתם בי בית ישראל נאם יי׳:

ירמיהו ג כ

3. ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא: ויקרא יח כב

4. לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל:

דברים כג יח

5. יברת יי לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה ליי צבאות: מלאכי ב יב

6. קבורת חמור יקבר סחוב והשלך מהלאה לשערי ירושלם:

ירמיהו כב יט

7. ויאמר משה אל שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור:

במדבר כה ה

8. והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בכים פתח אהל מועד:

במדבר כה ו

9. וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו: במדבר כה ז

10. אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד יי׳: משלי כא ל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com